

Gange meget mere end en større udbriver ham fra hans egentlige Gjerning. Saaledes, som Skolelodderne nu i Almindelighed ere, ere de baade for smaa og for store. Enten skulle Skolelærerne ingen Jord have eller ogsaa Mere. Mange Gange maae nu Skolelærerne, paa deres egentlige Gjernings Beføstning, forrette de simpleste daglige Arbejder ved Skolelodden. Man vil maaskee sige, at hans Pige kan udrette dem; men der er mange Tilfælde, hvor en Skolelærer ikke har nogen Pige. Men idet man tillægger Skolelærerne en større Jordlod, saa skulde det paalægges ham som en Pligt, selv at vedligeholde sin Bolig og svare Skatter, Tiender og alle andre Udgifter af denne; thi det er som oftest den Anse, man anfører imod Skolelæreren, at han ikke har nogle Udgifter. Man hører saa ofte sige: Hvorfor skal Skolelæreren være den Gæste i Landet, efterat vi have faaet Hartkorns- og Galliseringsloven, der skal gaae ganske frie fremfor enhver Anden? Hvorfor skal han ikke svare Skatter og løbende Udgifter af den Jordlod, han har i Brug? Vel kan jeg vide, at man vil svare mig: hvor skal man faae Jordlodder fra; det vil ikke blive saa nemt. Men saa vil jeg foreslaae, at Skolelærerne indtil videre fik et vist Quantum Byg, som f. Ex. 4 eller 6 Tdr. for hver Td. Land; han manglede, og omvendt kunde han affortes 4 eller 6 Tdr. Byg for enhver Td. Land, han havde over det Normale. Jeg antager imidlertid, at det er den ærede Forslagsstillers Mening, at denne Forbedring i Landsbysskolelærernes Raar mere er fremstillet som et fromt Ønske, end som Noget, der under de nærværende Omstændigheder, og navnlig med Hensyn til Thingets Tid, vil være at opnaae. Man vil vistnok give mig Ret i, at, naar der er Tale om Forbedring i Skolelærernes Raar, saa arbejder man bestandigt under et Tryk. Det forholder sig virkelig saaledes, som den forrige Cultusminister sagde, at Autoriteterne bestandigt vare stillede, som imellem to Klipper, nemlig paa den ene Side Bestraffelserne hos Skolelærerne, til at faae Forbedring i deres Lønning, og paa den anden Side Uvilligheden i Communerne, til at give dem denne Forbedring. Man maa vel lægge Mærke til, at i Communerne er det næsten den almindelige Mening, at Skolelærerne have nok,

og at deres Forbringere ere altfor store og ubillige. Jeg vil ikke gaae i Rette enten med det ene eller det andet Hensyn; men der er sandelig Skolelærere paa Landet, som ere meget slet aflagte, medens der er andre, der ere rigtig godt aflagte. Disse godt aflagte Embeder er det vistnok ikke den ærede Forslagsstillers Mening at beklippe; thi saa maae vi dog have en Bestemmelse herom i nærværende Lovforslag. Det staaer klart for mig, at det ikke er muligt for den lovgivende Magt at tilfredsstille Skolelærerne, det vil sige, tilfredsstille alle Skolelærernes Forbringere; thi det forekommer mig, at de have filltet Forbringerne for høit og strammet Buen for meget; men paa den anden Side kan der virkelig uden væsentlige Ulemper og uden store Beføstninger for Beboerne gøres en heel Deel for de nuværende Skolelærere. Hvori disse Forandringer kunne bestaae, derom vil jeg tillade mig at anføre et Par Ord. Det er jo bekendt, at Raldsretten til Skolelærerembederne er henlagt til saa mange forskellige Autoriteter omkring i Landet; thi medens de vedkommende Stams-huusbesiddere mistede Raldsretten med Hensyn til Besættelsen af Præstegaardene, saa have Godseierne af 32 Tdr. Hartkorn endnu beholdt denne Raldsret med Hensyn til Besættelsen af Skolelærerembederne. Det forekommer mig at være meget uheldigt, at Raldsretten er spredt saa vidt omkring til saa mange forskellige, der have høist forskellige Anskuelser om denne Sag. Det er en almindelig Klage hos Skolelærerne, at de mange Gange blive tilsidefattede ved Besættelsen af Skolelærerembeder; thi det er ofte, at en Seminarist, der neppe har Skjag paa Hagen, bliver foretrukken en ældre Mand, en Mand, der har staaet i Embede i 30 til 40 Aar. Dette anseer jeg for uheldigt og uretfærdigt. Det skulde derfor være mit Ønske, at Raldsretten blev henlagt til færre Autoriteter, end nu er Tilfældet; men dog skal jeg ikke ønske, at Raldsretten bliver henlagt til vedkommende Provst, men derimod til vedkommende Biskop. Det er min Overbevisning, at det var godt, om Skolelærerne stiftsviis kunde bevæge sig; thi saaledes som det nu er foreslaaet, vilde det for Skolelærerne være et Stavnsbaand i deres eget Provsti; og